

بهداشت
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۱۳۶۷

آیین نامه نحوه فعالیت فعالان حوزه طب سنتی و فروش گیاهان دارویی

در اجرای مواد ۳ و ۸ قانون تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و آیین نامه اجرایی آن مصوب سال ۱۳۶۵ هیأت وزیران و اصلاحات بعدی، بندهای ۱۱، ۱۲، ۱۳ و ۱۶ ماده ۱ قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مصوب ۱۳۶۷، بند ۱۲ سیاست‌های کلی سلامت، بند (چ) ماده ۷۴ قانون برنامه ششم توسعه، قانون تعزیرات حکومتی در امور بهداشتی درمانی مصوب ۱۳۷۶، فصل سوم نقشه جامع علمی کشور و سند ملی گیاهان دارویی و طب سنتی مصوب تیرماه ۱۳۹۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی و مواد ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۲۰ و ۲۴ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی، دارویی، مواد خوردنی و آشامیدنی مصوب ۱۳۳۴ و اصلاحات بعدی؛ آیین نامه نحوه فعالیت شاغلین طب سنتی و فروش گیاهان دارویی به شرح ذیل ابلاغ می‌شود:

فصل اول: تعاریف و اختصارات

ماده ۱: در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروحه به کار می‌روند:

- وزارت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- دفتر طب ایرانی: دفتر طب ایرانی وزارت
- دانشگاه: دانشگاه/دانشکده‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی
- معاونت درمان: معاونت درمان وزارت
- معاونت آموزشی: معاونت آموزشی وزارت
- کمیسیون قانونی: کمیسیون تشخیص امور پزشکی موضوع ماده ۲۰ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی، دارویی، مواد خوردنی و آشامیدنی مصوب ۱۳۳۴ و اصلاحیه‌ها و الحاقیه‌های بعدی
- طب سنتی ایرانی (طب ایرانی): طب سنتی ایرانی-اسلامی، سامانه و مکتبی است مشتمل بر روش‌های تشخیصی، سبب‌شناسی و درمان با تکیه بر تفاوت‌های بین فردی (مزاج) در زمینه حفظ سلامت و درمان بیماری‌ها، متکی بر پشتوانه علمی و تجربی چند هزار ساله ایرانیان و ملل دیگر، برخوردار از توجه به جنبه‌های اخلاقی، تربیتی و آموزه‌های اسلامی که به کوشش حکیمان بزرگ دوره تمدن اسلامی، بازنگاری و تدوین یافته است.
- رشته‌های وابسته: در این آیین نامه به گرایش‌هایی از قبیل، مراقبت‌های بالینی طب سنتی ایرانی، فرآورده‌های طبیعی و سنتی، تغذیه، دلک (ماساژ طب سنتی ایرانی)، غمز و ... که بر مبنای طب سنتی ایرانی شکل گرفته‌اند، اطلاق می‌شود.

وزیر

- **بخش طب سنتی ایرانی:** بخش ارائه‌دهنده خدمات طب سنتی ایرانی مستقر در بیمارستان یا درمانگاه عمومی/تخصصی (داخلی، دیابت و غیره)
- **مرکز درمانی:** به درمانگاه‌ها، بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی که در آنها درمان بیماران صورت می‌گیرد اطلاق می‌شود.
- **دوره دانشگاهی طب سنتی ایرانی:** دوره کامل آموزشی طب سنتی ایرانی که طبق برنامه آموزشی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی ارائه شده و منجر به ارتقاء درجه تحصیلی و اعطای مدارج رسمی دانشگاهی (Degree) می‌شود.
- **دوره کوتاه‌مدت:** دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت که به صورت دوره‌های کاربردی برای کسب مهارت و توان‌مندی حرفه‌ای اجرا شده و منجر به صدور گواهی (Certificate) می‌شود.
- **کمیسیون ارزشیابی:** کمیسیون ارزشیابی مدارک دانش‌آموختگان خارج از کشور معاونت آموزشی وزارت
- **حکیم ایرانی:** به فردی اطلاق می‌گردد که به تشخیص کمیته کلان منطقه‌ای تعیین صلاحیت علمی و عملی حکیم ایرانی، در عرصه طب سنتی ایرانی دارای تجربه، دانش و مهارت خاص شناخته شود.
- **اداره طب ایرانی:** مدیریت/ادارات طب ایرانی مستقر در دانشگاه
- **عطار:** فردی که در زمینه شناسایی، نگهداری و فروش مفردات طب سنتی ایرانی آموزش‌های لازم را طی نموده باشد.
- **مفردات طب سنتی ایرانی:** به شرح گروه‌های سه‌گانه زیر می‌باشد:
 - **گیاهان دارویی:** شامل گیاه، گیاهان دارویی یا بخشی از اندام‌های آنها است که پس از تمیز کردن، خشک و بسته‌بندی شده باشند و در محدوده مجاز دارویی مورد استفاده قرار گیرند.
 - **جمادات و معدنیات:** ترکیبات معدنی که در مقادیر معمول اثرات درمانی خاصی دارند.
 - **اجزاء حیوانی:** برخی از داروها که منشأ حیوانی داشته و در مقادیر معمول اثرات مضر برای انسان ندارند.

فصل دوم: آموزش

ماده ۲: فرآیندهای آموزش و ارزشیابی مشمولین این آیین‌نامه به شرح زیر می‌باشد:

۱-۲- «دوره‌های رسمی آکادمیک»: آموزش دوره‌های رسمی طب سنتی ایرانی و داروسازی سنتی، صرفاً در مراکز آموزش عالی زیرمجموعه وزارت و یا مراکز آموزش عالی دارای مجوز از وزارت قابل ارایه بوده و نهایتاً به صدور مدرک (Degree) منجر خواهند شد. مشخصات این دوره‌ها در برنامه آموزشی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت، مشخص شده است.

تبصره: مدارک رسمی تحصیلی طب سنتی ایرانی صادر شده از دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی خارج از کشور، بر اساس مصوبات شورای عالی ارزشیابی مدارک دانش‌آموختگان خارج از کشور وزارت، ارزشیابی خواهند شد.

۲-۲- «دوره‌های کوتاه‌مدت گروه‌های پزشکی»: دوره‌های کوتاه‌مدت طب سنتی ایرانی و داروسازی سنتی برای گروه‌های پزشکی رایج تابع ضوابط نظام آموزش‌های مهارتی و حرفه‌ای معاونت آموزشی خواهند بود.

وزیر

تبصره ۱: مؤسسات عمومی غیردولتی یا مؤسسات غیردولتی، سازمان‌ها و مراکز آموزشی دولتی غیر وابسته به وزارت، می‌توانند در همکاری با مراکز دارای مجوز از مرکز ملی آموزش‌های مهارتی و حرفه‌ای معاونت آموزشی در برگزاری دوره‌های طب سنتی ایرانی مشارکت نمایند.

تبصره ۲: آموزش و صدور گواهی از سوی مراکز غیر مجاز، تخلف محسوب می‌شود و با مرتکبین وفق «قانون تعطیلی مؤسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون اخذ مجوز قانونی دائر شده‌اند»، مصوب سال ۱۳۷۲ مجلس شورای اسلامی ایران و آیین‌نامه اجرایی آن مصوب سال ۱۳۷۳، برخورد خواهد شد.

تبصره ۳: دفتر طب ایرانی مکلف است ظرف مدت سه ماه از ابلاغ این آیین‌نامه، مشخصات دوره‌های آموزش مهارتی و حرفه‌ای و استاندارد خدمات مربوطه در زمینه طب سنتی ایرانی و رشته‌های وابسته را در چارچوب فرم‌های مربوطه، جهت انعکاس به معاونت آموزشی ارائه نموده و معاونت آموزشی نیز مکلف است ظرف مدت سه ماه دوره‌های آموزشی و استانداردهای خدمات مذکور را ابلاغ نماید.

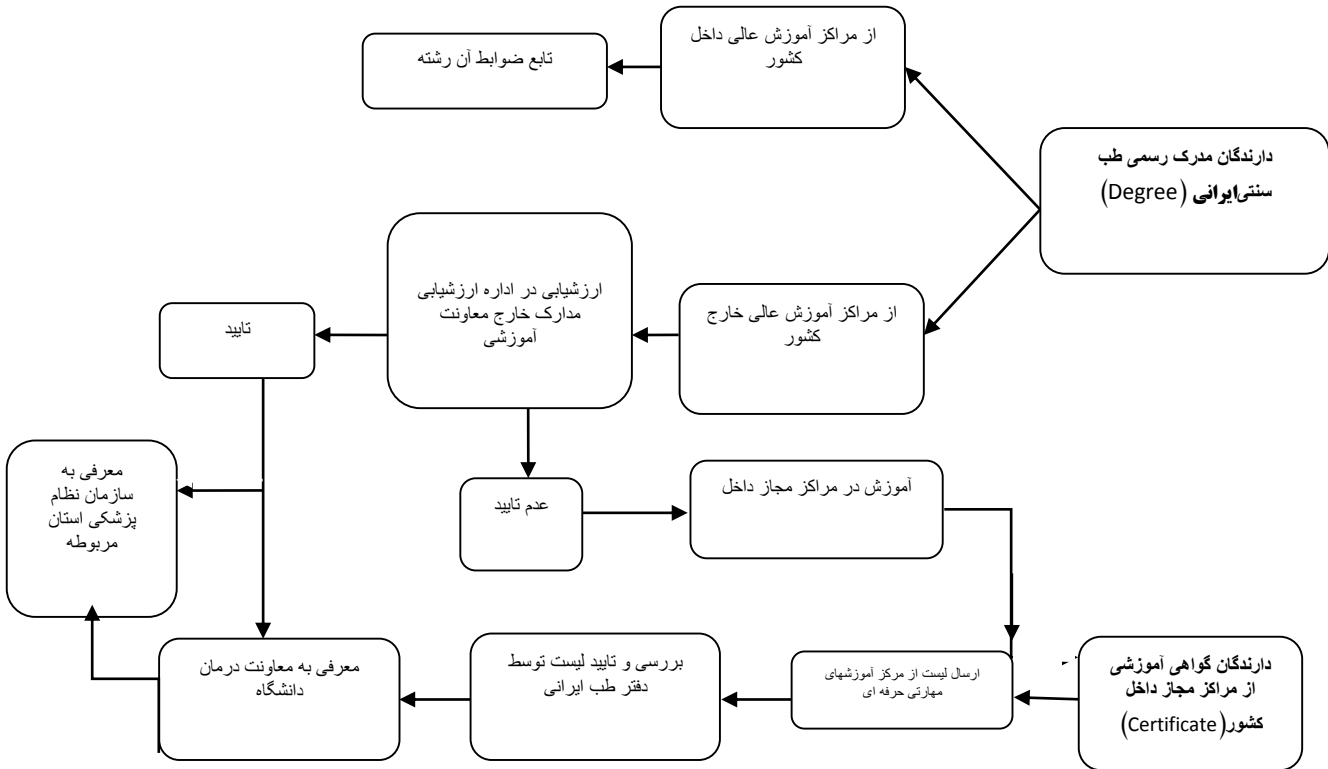
تبصره ۴: دانشگاه‌ها موظفند ظرف مدت سه ماه از ابلاغ این آیین‌نامه، بر اساس شرایط بومی استان، تعداد دوره‌های کوتاه‌مدت و مخاطبین مورد نیاز در هر کدام از حیطه‌های طب سنتی ایرانی و رشته‌های وابسته را برای یک بازه زمانی پنج‌ساله، برآورد و به دفتر طب ایرانی اعلام نمایند.

تبصره ۵: شرکت در دوره‌های بازآموزی، کوتاه‌مدت حرفه‌ای و آموزش‌های مهارتی و حرفه‌ای به تنهایی مجوزی برای ارائه خدمات طب سنتی ایرانی نبوده و شرکت‌کنندگان این دوره‌ها، برای ارائه خدمات می‌بایست مفاد مندرج در این ماده و ماده ۳-۲ این آیین‌نامه را رعایت نمایند.

۳-۲- به منظور نظارت بر دارندگان گواهی‌های آموزشی صادره از مراکز مورد اشاره در بند ۲-۲ ذیل ماده ۲، مرکز آموزش‌های مهارتی و حرفه‌ای وزارت متبوع فهرست افراد فوق‌الذکر را هر سه ماه یک‌بار به دفتر طب ایرانی ارسال کرده، فهرست بررسی و فهرست تأیید شده توسط آن دفتر به معاونت‌های درمان دانشگاه‌ها اعلام خواهد شد. بدیهی است قرار داشتن در این فهرست مجوز ارائه خدمات طب سنتی ایرانی برای این گروه می‌باشد.

تبصره ۱: افراد آموزش‌دیده در سایر رشته‌های گروه پزشکی رایج (از جمله مامایی، پرستاری، تغذیه) به استناد گواهی صادره از مراکز مجاز آموزشی، پس از تأیید دفتر طب ایرانی مطابق ضوابط و مقررات جاری وزارت، قادر به فعالیت در حیطه طب سنتی ایرانی می‌باشند.

۴-۲- بدیهی است مجوز فعالیت پزشکان، منوط به کسب سایر ضوابط حرفه‌ای حسب مقررات معاونت درمان و سازمان نظام پزشکی کشور خواهد بود.

ماده ۳: معاونت آموزشی وزارت مکلف است نسبت به طراحی رشته‌های تحصیلی و تربیت دانش‌آموختگان فرآورده‌های طبیعی اقدام نماید.

فصل سوم: نحوه تعیین صلاحیت و فعالیت

ماده ۴: «نحوه تأیید صلاحیت حکیم ایرانی فاقد مدارک تحصیلی پزشکی و فعالیت آنها و همچنین سایر پزشکان دارای گواهینامه بر اساس فرآیندهای این فصل انجام خواهد شد.

۴-۱: به منظور استفاده از تجارب ارزشمند افرادی که با رعایت ضوابط و اخلاق حرفه‌ای سال‌ها در حوزه طب سنتی ایرانی فعالیت نموده‌اند نسبت به فراخوان ایشان اقدام و برای تعیین تکلیف چگونگی ادامه فعالیت و انتقال تجارب نامبرداران کمیته‌ای در سطح کلان مناطق کشور تشکیل می‌شود که به مدت ۶ ماه فعالیت می‌نماید. ارزیابی دانش و مهارت حکیم ایرانی (دارای تاییدیه بیش از ۲۰ سال سابقه در حیطه طب سنتی ایرانی از اتحادیه صنف عطاران یا تاییدیه مدیر گروه طب سنتی ایرانی یا رئیس اداره طب ایرانی دانشگاه مربوطه) در کلان منطقه مربوطه صورت می‌پذیرد و پس از آن فرد مورد تأیید می‌تواند در سلامت‌کده‌های طب سنتی ایرانی (زیر نظر مسئول فنی سلامت‌کده) و یا در مراکز درمانی دارای متخصص طب سنتی ایرانی (زیر نظر متخصص طب سنتی ایرانی) در محدوده تعیین صلاحیت شده فعالیت نمایند.

تبصره ۱: امکان استفاده از این شرایط در یک بازه زمانی ۶ ماهه خواهد بود و تمام متقاضیان در این بازه زمانی اعلام شده می‌توانند تقاضای خود را ارائه دهند.

۲-۴: کمیته کلان منطقه متشکل از اعضای زیر می‌باشد:

- معاون آموزشی دانشگاه مرکز کلان منطقه

- معاون غذا و دارو دانشگاه مرکز کلان منطقه

- مدیر گروه طب سنتی ایرانی (اگر در آن دانشگاه وجود ندارد، مدیر گروه دانشگاه مرکز آن استان)

- دو تا چهار نفر از اعضای هیات علمی به پیشنهاد مکتوب رئیس دانشگاه مرکز کلان منطقه (ترجیحاً از متخصصان طب سنتی ایرانی و داروسازی سنتی)

- معاون درمان دانشگاه مرکز کلان منطقه

- مدیر یا رئیس اداره طب ایرانی دانشگاه کلان منطقه

تبصره ۱: حداقل تعداد اعضای کمیته کلان منطقه برای اتخاذ تصمیم پنج نفر می‌باشد. ریاست کمیته بر عهده معاون درمان دانشگاه مرکز کلان منطقه است. تشکیل جلسات با حضور حداقل دوسوم از اعضا و تصمیمات با رای اکثریت اعضا رسمیت می‌یابد.

۳-۴: وظایف کمیته کلان منطقه:

- بررسی رزومه افراد معرفی شده به عنوان حکیم ایرانی از جانب سلامت‌کده‌ها و مراکز درمانی

- بررسی رزومه افراد داوطلب برای تصدی گواهینامه حکیم ایرانی

- برگزاری جلسه آزمون و یا مصاحبه

- معرفی افراد واجد شرایط به دفتر طب ایرانی جهت صدور گواهینامه

تبصره ۱: به منظور ایجاد وحدت رویه، وزارت (دفتر طب ایرانی) مکلف است ظرف مدت دو ماه از ابلاغ این آیین‌نامه نسبت به شرایط احراز و حدود وظایف و اختیارات حکمای ایرانی، طراحی نمونه فرم درخواست و مجوز فعالیت و ابلاغ آن به دانشگاه‌ها اقدام نماید.

تبصره ۲: پس از تایید صلاحیت حکیم ایرانی در کمیته فوق، دفتر طب ایرانی نسبت به صدور مجوز (بر اساس شیوه‌نامه صدور مجوز) اقدام خواهد نمود.

تبصره ۳: به کارگیری این افراد در مطب شخصی و فعالیت مستقل آنها ممنوع است.

ماده ۵: تمامی افراد مشمول موضوع بند ۳-۴ ذیل ماده ۴، پس از صدور مجوز از دفتر طب ایرانی، مطابق مفاد مندرج در مجوز صادره، صرفاً قادر به فعالیت (در حوزه مورد مهارت و مورد تأیید) در سلامت‌کده‌های طب سنتی ایرانی یا سایر مراکز درمانی دارای پزشک متخصص طب سنتی ایرانی خواهند بود.

تبصره ۱: حکمای ایرانی (دارای دانش، تجربه و مهارت خاص در حیطه طب ایرانی) متقاضی کار در سلامت‌کده‌های طب سنتی ایرانی و سایر مراکز درمانی درخواست خود را به کمیته کلان منطقه‌ای، ارسال نموده و کمیته مذکور موظف است در صورت احراز صلاحیت ظرف مدت ۳ ماه، نسبت به معرفی نامبرده به دفتر طب ایرانی اقدام نماید.

مجوز صادره از سوی دفتر طب ایرانی، دو ساله بوده و یک ماه قبل از اتمام زمان مقرر، متقاضی می‌بایست تقاضای تمدید مجوز نماید.

تبصره ۲: چنانچه افراد موضوع این ماده در ارائه خدمات طب سنتی ایرانی خارج از حدود صلاحیت مقرر در مصوبات دفتر طب ایرانی موضوع تبصره ۱ ماده ۵ و یا مستقلاً و بدون کسب نظر پزشک و یا برخلاف نظر پزشک اقدام نمایند عمل ایشان به منزله مداخله غیر مجاز در امور پزشکی بوده و برابر مقررات قابل پیگیری خواهد بود.

ماده ۶: پزشکان و داروسازانی که دوره‌های رسمی طب سنتی ایرانی و داروسازی سنتی که منجر به اخذ مدرک دکتری تخصصی و یا تخصص در دانشگاه‌ها و مؤسسات معتبر داخلی مورد تأیید وزارت، یا خارجی پس از تأیید مدرک در معاونت آموزشی، به عنوان متخصص در آن رشته، مجاز به فعالیت در رشته مربوطه می‌باشند.

تبصره ۱: پزشکان واجد مدرک دکترای تخصصی طب سنتی ایرانی در صورت رعایت شرایط مندرج در شناسنامه و استاندارد مربوط به هر خدمت ابلاغی وزارت، مجاز به ارائه کلیه خدمات درمانی مرتبط با رشته تخصصی در مطب‌ها، سلامت‌کده‌ها و سایر مراکز درمانی، مطابق ضوابط و دستورالعمل‌های جاری وزارت می‌باشند.

تبصره ۲: داروسازان واجد مدرک دکترای تخصصی داروسازی سنتی در صورت رعایت شرایط مندرج در شناسنامه و استاندارد مربوط به هر خدمت ابلاغی وزارت، مجاز به ارائه خدمات دارویی مرتبط با رشته تخصصی، در کلیه سلامت‌کده‌ها و سایر مراکز درمانی مطابق ضوابط و دستورالعمل‌های جاری وزارت می‌باشند.

تبصره ۳: سایر پزشکان، صرفاً پس از گذراندن دوره‌های کوتاه‌مدت در مراکز مجاز و تأیید دفتر طب ایرانی موضوع بند ۲-۳ ذیل ماده ۲، بدون ذکر عنوان متخصص در رشته مربوطه، مجازند در محدوده آموزش‌دیده (منطبق بر محتوای آموزشی اعلامی از سوی مرکز ملی آموزش‌های مهارتی و حرفه‌ای معاونت آموزشی) و طبق استاندارد خدمات و ضوابط حرفه‌ای ابلاغی وزارت، فعالیت نمایند.

تبصره ۴: درج عنوان طب سنتی ایرانی به عنوان یکی از زمینه‌های فعالیت پزشکان موضوع بند ۲-۲ در تابلوی مطب و سرنسخه، وفق ضوابط و مقررات مربوطه تنها بدون ذکر عنوان «متخصص» یا «دکترای تخصصی» و یا الفاظ مشابه بلامانع خواهد بود.

تبصره ۵: خدمات طب سنتی ایرانی قابل ارائه توسط این گروه از پزشکان در محدوده دوره آموزشی مورد تأیید وزارت و رعایت شرایط مندرج در شناسنامه و استانداردهای مربوط به هر خدمت ابلاغی وزارت شامل توصیه و مشاوره حفظ تندرستی و اصلاح سبک زندگی، درمان و روش‌های دستی شامل غمز ساده، دلک ساده، قی و حجامت می‌باشد و انجام سایر موارد در مطب این افراد ممنوع است. منظور از غمز ساده، غمز بدون سوزن‌زنی و منظور از دلک ساده، مشت و مال بدون مانیپولاسیون و جاناندازی می‌باشد.

ماده ۷: سایر دانش‌آموختگان گروه پزشکی و پیراپزشکی، چنانچه واجد پروانه فعالیت مستقل باشند (رشته‌های پروانه‌دار)، در صورتی مجاز به فعالیت در حیطه طب سنتی ایرانی هستند که اولاً دوره‌های آموزشی مصرح در بند ۲-۲ ذیل ماده ۲ را سپری نموده باشند. ثانیاً محدوده فعالیت آنها صرفاً در زمینه رشته تحصیلی و محدوده برنامه آموزشی (منطبق بر محتوای آموزشی اعلامی از سوی مرکز ملی آموزش‌های مهارتی و حرفه‌ای معاونت آموزشی)

باشد. سایر رشته‌های گروه پزشکی (غیر پروانه‌دار) مجاز به فعالیت مستقل در حیطه طب سنتی ایرانی نبوده و صرفاً تحت نظارت و مسئولیت پزشک مجاز، در چارچوب برنامه دوره آموزشی، فعالیت خواهند نمود.

تبصره ۱: مشخصات پزشکان و دارندگان رشته‌های پروانه‌دار که مجاز به ارائه خدمات طب سنتی ایرانی به صورت مستقل هستند در وب‌گاه معاونت درمان دانشگاه، سازمان نظام پزشکی استان و نظام صنفی مربوطه، درج خواهد شد. این مراکز موظفند فهرست مذکور را به صورت سالانه به روز نمایند.

تبصره ۲: تمدید مجوز فعالیت در حوزه طب سنتی ایرانی (اعم از پزشک یا سایر رشته‌های پروانه‌دار)، منوط به کسب حداقل ۲۰ درصد امتیازات آموزش مداوم دوره پنج‌ساله، از برنامه‌های آن حیطه می‌باشد به گونه‌ای که یک‌پنجم امتیازات مکتسبه هر ساله می‌بایست از مباحث مرتبط اخذ شود. در صورت عدم کسب امتیاز مذکور و یا عدم تأیید عملکرد از سوی معاونت درمان دانشگاه و یا محکومیت در نظام صنفی گواهی فعالیت در زمینه طب سنتی ایرانی از درجه اعتبار ساقط و عنوان طب سنتی ایرانی از پروانه فعالیت حذف خواهد شد.

ماده ۸: عطاری صرفاً مجاز به فروش گیاهان و مفردات دارویی استاندارد است و حق مداخله در امور پزشکی اعم از مشاوره، ویزیت، تجویز دارو، ساخت دارو و غیره را ندارد.

تبصره ۱: شرایط فیزیکی، نحوه نگهداری، بسته‌بندی و عرضه گیاهان دارویی در عطاری و آموزش‌های آن تابع ضوابط و بازبینی (چک لیست) نظارتی اعلام شده از سوی وزارت (سازمان غذا و دارو و معاونت بهداشت وزارت) و همچنین استانداردهای شغلی و صنفی مربوطه است و نیز نصب جواز کسب و کارت بهداشتی در واحد صنفی فروش گیاهان دارویی، الزامی است. سازمان غذا و دارو موظف است ظرف مدت ۶ ماه نسبت به اعلام ضوابط فوق اقدام نماید و پس از این اعلام، عطاری‌ها موظف به انطباق خود با ضوابط اعلام شده ظرف مدت ۶ ماه می‌باشند.

تبصره ۲: عرضه و فروش دارو، انجام فرمولاسیون، عرضه گیاهان دارویی آلوده و یا تاریخ مصرف گذشته و نیز عرضه و فروش گیاهان دارویی به شکل پودر شده، در عطاری ممنوع است. موارد عرضه شده همچنین می‌بایست فاقد هر گونه ادعای پیشگیری، بهبود و یا درمان هر گونه اختلال یا بیماری بر روی بسته‌بندی و یا بروشور و تبلیغات آن باشد.

تبصره ۳: صرفاً ذکر عناوین عطاری، فروشنده گیاهان دارویی، فروشگاه گیاهان دارویی در تابلو و یا فاکتور مجاز است و استفاده از هر گونه عنوانی که در برگرفته محتوای درمانی یا طبی (مثل مشاور، درمانگر طبیعی، معجزه طبیعت، شفاخانه، داروخانه طبیعی و ...)، گواهی آموزش، گواهی سپری نمودن دوره‌های آموزشی مرتبط با گیاهان دارویی یا طب سنتی ایرانی و یا سایر موارد، برای محل عرضه یا فرد عرضه‌کننده گیاهان دارویی ممنوع است.

تبصره ۴: نظارت بر عطاری‌ها بر عهده بازرسان وزارت خواهد بود این بازرسی نافی نظارت دستگاه‌های ذی‌ربط نخواهد بود.

ماده ۹: سایر مقررات

۹-۱- رعایت کلیه مواد و تبصره‌های آیین‌نامه اجرایی قانون اجازه تأسیس مطب مصوب ۱۳۶۳ و کلیه اصلاحیه‌های بعدی و سایر دستورالعمل‌های ابلاغی مربوط، صادره از سوی وزارت و یا سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران، ثبت مشخصات فردی بیماران و تشکیل پرونده سرپایی (الکترونیک) و همچنین ممنوعیت فروش، عرضه و تحویل هر گونه دارو، ملزومات و تجهیزات در مطب الزامی است.

تبصره ۱: دایر نمودن عطاری در موسسات پزشکی مشمول این آیین‌نامه (بجز داخل مطب) و با رعایت ضوابط مربوطه بلامانع است.

تبصره ۲: راه‌اندازی مراکز ارائه‌دهنده داروهای گیاهی، فرآورده‌های طبیعی، طب مکمل، سنتی، جالینوسی (دست‌ساز طبیعی) و لوازم و تجهیزات طب سنتی ایرانی در سلامت‌کده و یا سایر مراکز و موسسات درمانی با معرفی مسئول فنی داروساز عمومی آموزش‌دیده/دکترای تخصصی داروسازی سنتی و فارماکوگنوزیست بلامانع است. این داروسازان برای راه‌اندازی این گونه مراکز نیازی به کسب امتیاز تاسیس داروخانه ندارند. این مراکز صرفاً مجاز به ارائه داروها و فرآورده‌های پیشگفت بوده و عرضه داروهای شیمیایی در آنها ممنوع است. راه‌اندازی این مراکز با مجوز و دستورالعمل اجرایی سازمان غذا و دارو می‌باشد.

۹-۲- تعرفه خدمات پیشگیری، تشخیصی و درمانی طب سنتی ایرانی، بر اساس کتاب ارزش نسبی خدمات و مقررات مربوط تعیین می‌شود.

۹-۳- رعایت موازین اسلامی و اخلاقی بر اساس قانون «انطباق امور اداری و فنی موسسات پزشکی با موازین شرع اسلام مورخ ۱۳۷۷/۸/۱۰ و آیین‌نامه اجرایی سال ۱۳۸۰» و «منشور حقوق بیماران» توسط ارائه‌دهندگان خدمات طب سنتی ایرانی در مراکز درمانی الزامی می‌باشد.

۹-۴- مراکز ارائه خدمات طب سنتی ایرانی، متناسب با محدوده عملکردی خود، علاوه بر مفاد این آیین‌نامه، ملزم به رعایت سایر مقررات مربوطه وزارت بوده و مکلفند ظرف مدت حداکثر ۶ ماه از ابلاغ این آیین‌نامه، شرایط خود را با ضوابط مندرج در این آیین‌نامه وفق دهند.

ماده ۱۰: تخلفات

۱۰-۱- در صورتی که موسس، مسئولین فنی و یا پزشکان/پیراپزشکان/پرسنل ارائه‌دهنده خدمات طب سنتی ایرانی و نیز سایر پرسنل اداری و خدماتی از ضوابط و مقررات قانونی و نیز الزامات و وظایف خود که در این آیین‌نامه پیش‌بینی شده تخلف نمایند، حسب مورد، برابر قوانین و مقررات مربوطه از جمله مواد ۳، ۴، ۵ و تبصره ۴ ماده ۲۰ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی و مواد خوردنی و آشامیدنی مصوب ۱۳۳۴/۳/۲۹ و اصلاحات بعدی، مواد ۳ و ۸ قانون تشکیل سازمان نظام پزشکی مصوب سال ۱۳۸۳ مجلس شورای اسلامی و آیین‌نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۶۵ و اصلاحیه‌های بعدی، قانون تعزیرات حکومتی امور بهداشتی و درمانی مصوب ۱۳۶۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام اسلامی و ... قابل تعقیب بوده و برابر مقررات اقدام خواهد شد.

۱۰-۲- هر یک از افرادی که بدون اخذ مجوز از وزارت/دانشگاه نسبت به مداخله در ارائه خدمات طب سنتی ایرانی می‌پردازند و یا پروانه خود را به دیگری واگذار نماید و یا پروانه دیگری را مورد استفاده قرار دهد، به استناد ماده ۳ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی، دارویی، مواد خوردنی و آشامیدنی مصوب ۱۳۳۴ و اصلاحات بعدی، بلافاصله محل کار آنها توسط وزارت تعطیل و به مجازات‌های مقرر محکوم خواهند شد.

ماده ۱۱: دانشگاه موظف است در اجرای ماده واحده قانون تعطیل موسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون اخذ مجوز قانونی دایر شده و می‌شود، مصوب سال ۱۳۷۲ مجلس شورای اسلامی ایران و آیین‌نامه اجرایی آن مصوب سال ۱۳۷۳، در صورت مواجهه با فعالیت آموزشی غیر مجاز، اقدام قانونی معمول دارد و این موضوع نافی

وزیر

نظارت و اقدام قانونی سایر ارگان‌ها و از آن جمله اصناف (نظام پزشکی، صنف عطار و ...) در حیطة وظایف خود در برخورد با تخلفات نمی‌باشد.

ماده ۱۲: این آیین‌نامه در ۳ فصل و ۱۲ ماده تصویب و جایگزین آیین‌نامه نحوه فعالیت دانش‌آموختگان پزشکی در حیطة طب سنتی ایرانی به شماره ۱۲۲/د/۲۳۰ مورخ ۱۳۹۶/۳/۷ شده و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا است.